

اجلاس خزر و تداوم سیاست خارجی توسعه‌گرای دولت سیزدهم

اجلاس سران کشورهای ساحلی خزر در حالی برگزار می‌شود که ایران توانسته در دولت سیزدهم گام‌های بزرگی را در جهت تقویت همکاری‌های اقتصادی و سیاسی با کشورهای حوزه آسیای میانه و اوراسیا بردارد و اکنون درصدد است تا ضمن بررسی راهکارهای مناسب برای ارتقای وضعیت زیست محیطی خزر در ملاقات با سران این کشورها، امکان مشارکت موثر و فعال کشورهای ساحلی خزر و همچنین شناسایی راهکارهای تضمین امنیت پایدار در این منطقه را فراهم کند.

به گزارش آران نیوز به نقل از ایسنا، ششمین اجلاس سران کشورهای ساحلی خزر در حالی برگزار می‌شود که جمهوری اسلامی ایران در یک سال گذشته تلاش داشته در راستای تقویت سیاست همسایگی روابط خود را چه به لحاظ اقتصادی و چه سیاسی تحکیم بخشیده و ارتقاء دهد.

اجلاس سران کشورهای ساحلی دریای خزر یکی از چارچوب‌های مهم همکاری منطقه‌ای است که نقش تعیین‌کننده‌ای در توسعه و تقویت تعاملات و روابط بین پنج کشور ساحلی دریای خزر دارد. در اجلاس‌های متعددی که طی این سال‌ها به میزبانی هر کدام از کشورهای ساحلی خزر برگزار شده، طیف گسترده‌ای از موضوعات در حوزه‌های مختلف از جمله سیاسی، اقتصادی و امنیتی مورد بحث و مذاکره قرار گرفته و توافقات و تفاهات کلی در زمینه‌های مختلف به دست آمده است. هر کدام از این کشورها فرصت‌ها و توانمندی‌هایی از نظر اقتصادی، حمل و نقل، ترانزیت تا مسائل گردشگری دارند که همواره مورد بحث و تبادل نظر قرار داشته است.

علاوه بر این موضوعات نباید از داشتن مزیت نفت و گاز در دریای خزر غافل شد که خود می‌تواند موجبات توسعه را برای کشورها به ویژه ایران فراهم کند و در همین راستا مسائل مربوط به بهره‌برداری نفت و اجرای طرح سوآپ نفتی و گازی مورد توجه کشورهای مذکور قرار دارد و در اجلاس‌های ششم حتماً به این مساله پرداخته می‌شود.

دولت سیزدهم از ابتدای آغاز به کارش با اولویت قرار دادن تقویت سیاست همسایگی و گسترش همکاری‌های اقتصادی، برنامه‌های راهبردی خود را پیش برده است؛ از حضور رئیس‌جمهور در اجلاس‌های شانگهای تا دیدار با رئیس‌جمهور ترکمنستان و امضای تفاهم‌نامه انتقال سوآپ گازی از خاک ایران به آذربایجان که همه در همین چارچوب انجام شد. همچنین رئیس‌جمهور با حضور در پنزدهمین اجلاس سران سازمان همکاری‌های اقتصادی (اگو) که به میزبانی عشق‌آباد (ترکمنستان) برگزار شد، تاکید کرد که جمهوری اسلامی ایران اولویت ویژه‌ای برای همکاری و مشارکت اقتصادی با کشورهای آسیایی به خصوص همسایگان خود در آسیای جنوبی، آسیای غربی، آسیای میانه و قفقاز قائل است. اجلاس سران مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) از دیگر نشست‌هایی است که ایران حضور موثری در آنها داشته است.

طی هفته‌های اخیر شاهد حضور مقامات کشورهایی از جمله ترکمنستان، قزاقستان و تاجیکستان آن هم در سطح رئیس‌جمهور در تهران بودیم و در جریان این دیدارها تفاهم‌نامه‌های متعددی در زمینه اقتصادی و سیاسی به امضاء رسید و به خوبی گویاست که همکاری اقتصادی دولت سیزدهم از زمانی که عهده‌دار مسئولیت شده به عنوان یک سیاست راهبردی به ویژه با همسایگان دنبال می‌شود.

در جریان سفرهای دیپلماتیک، سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه نیز به تهران سفری داشت و گفت و گو‌هایی در راستای مسائل دو جانبه و تسهیل حضور در منطقه اوراسیا انجام شد. سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در دوره فعلی با یک روند متعادل در میان غرب و شرق و رویکرد منطقه‌محور موضوعات را پی‌گیری می‌کند علاوه بر این که در مساله برجام پی‌گیری‌ها از سوی دولت و وزارت امور خارجه دنبال می‌شود، موضوعات منطقه‌ای با همسایگان نیز مورد توجه ویژه قرار دارد و این حوزه مغفول نمانده است.

نگاه راهبردی که ایران دنبال می‌کند با شرکت در چنین اجلاس‌هایی به نفع کشور است و می‌تواند زمینه‌های توسعه و گسترش سطوح روابط تجاری و اقتصادی را با توجه به ظرفیت‌های موجود در منطقه آسیای میانه و اوراسیا فراهم کند.

به نظر می‌رسد تئور روابط تهران با کشورهای آسیای میانه که طی سال‌های اخیر رو به سردی رفته بود، در دولت سیزدهم در حال گرم شدن است، آن هم در منطقه‌ای که به نوعی تحت نفوذ روسیه قرار دارد. ایران می‌بایست با یک تحلیل و ارزیابی دقیق از شرایط موجود در منطقه و سطح بین‌الملل در راستای اهداف خود از فرصت‌هایی که وجود دارد استفاده کرده و روابط خود را بهبود بخشیده و تقویت کند.

برای مثال اخیراً شاهد سفر امامعلی رحمان رئیس‌جمهور تاجیکستان به تهران پس از 9 سال بودیم و حتی بالاترین مقام نظامی کشورمان نیز در سال جاری سفری به تاجیکستان داشت. این مساله خود گواه تقویت روابط دو کشور ایران و تاجیکستان است که مورد اهتمام مقامات دو کشور قرار دارد.

سید علی سقائیان دیپلمات پیشین کشورمان در این باره معتقد است؛ در دولت گذشته با توجه به این که در حوزه سیاست خارجی موضوع برجام در دستور کار قرار داشت کمتر به کشورهای همسایه توجه شد و متأسفانه همسایگان مغفول ماندند اما همواره کشور تلاش داشته تا روابط دو جانبه خود را با کشورهای منطقه‌ای حفظ کند.

یکی دیگر از موضوعاتی که مورد توجه کشورهای ساحلی دریای خزر قرارداد اهمیت کربدورهای حمل و نقل میان کشورهای حوزه آسیای مرکزی و قفقاز است که کمتر از دیگر موارد همکاری‌های میان این کشورها نیست، اجلاس‌هایی مانند شانگهای، اگو و یا اجلاس سران کشورهای ساحلی خزر و همچنین سفر مقامات این کشورها به تهران نشان می‌دهد دوران بی‌توجهی به فرصت‌ها و ظرفیت‌های بی‌بدیل این منطقه سپری شده و رشد و توسعه نیازمند همکاری تمام کشورها به ویژه تعامل با جمهوری اسلامی ایران است و حضور ایران در اجلاس سران کشورهای ساحلی دریای خزر در این چارچوب قابل تبیین است.